

Telegraful

Organ național-bisericesc

Nr. 6

Procuratura de stat

(Of.)

Str. Schewis

Loco

Abonamentul:Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**Trei luni **20 Lei.**

Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoială —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Cuvântul

rostit de P. C. Sa Părintele Arhimandrit Nicolae Ivan la deschiderea primului sinod al eparhiei Vadului și Feleacului

*Hristos a înviat!**Domnilor deputați!*

«Luminează-te, luminează-te
noul Ierusalime, că a Domnului
mărire peste tine a strălucit».

Înălțătorul irmos al Învierii Domnului nici odată nu a răsunat în sfintele noastre biserici cu mai deplin înțeles, ca în acești trei ani din urmă, de când ne-a învrednicit Dumnezeu să vedem strălucind a avea «mărirea Domnului» peste acest pământ strămoșesc, care strălucire a făcut să se pătrundă întreg poporul nostru dreptcredincios de necesitatea și datoria de a se lumina prin biserică, prin școli de toate categoriile și prin diferite așezăminte culturale, chemate toate a pregăti calea unificării și mântuirii sufletești a neamului nostru din vechile lanțuri, cari îl ținuseră veacuri de-arândul încătușat.

Dacă a fost undeva, în toate ținuturile românești subjugate, de o greutate deosebit de apăsătoare și dureroasă lanțurile robiei, cu siguranță aici în Cluj au chinuit ele mai rău ca în alte părți și trupul și sufletul neamului nostru creștin ortodox și român.

Aici a dispărut cu totul mila și simțul creștinesc din sufletul usurpatorilor politici ai Transilvaniei. De câte ori se găseau față în față cu slujitorii și credincioșii bisericii noastre ortodoxe române, nu aveau decât cuvinte de osândă, de batjocură și de dispreț față de dânșii.

În pornirea lor spre lumină și progres, românii ortodocși din părțile Clujului, au cercat din vechi timpuri să se apropie de orașul acesta și să dobândească drept de așezare în cuprinsul lui, dar totdeauna au fost respinși, și zădarnice au rămas și cuvintele lui Matia Corvinul, care cercase de repetate ori să-i înduplece pe stăpânii de pe vremuri ai acestui trufaș centru nemeșesc, să facă loc și bieților români. Zădarnice au rămas și cuvintele de smerită rugămintă a Vlădicilor români, cari nefiind îngăduiți să se așeze aici, au căutat adăpost lângă bisericuța din dealul Feleacului, unde îi găsim amintiți în scurte însemnări ale cărților bisericești, precum și în documentele veacului XV-lea și XVI-lea.

Necum să fie aplicați a găzdui în Cluj un centru episcopesc român, dar nici măcar biserică ortodoxă nu i-au îngăduit pe înaintașii noștri să-și clădească aici în inima

Ardealului, până târziu către sfârșitul veacului XVIII-lea, când după multe sbuciumări și piedeci, cari nu veneau numai din partea străinilor, au reușit românii ortodocși a înălța acest modest altar, la care ne-am închinat azi, cerând binecuvântarea Tatălui ceresc asupra celui dintâi sinod eparhial din Cluj.

Ce a fost Clujul pentru românii ardeleni dela 1865 încolo, nu este necesar să vă deslușesc mai pe larg, fiindcă știți prea bine cu toții, că de aici au pornit cele mai crâncene persecuțiuni contra tuturor celor cugetau și simțeau românește, de aici s'au dictat pedepsele de sute de ani de temniță pentru luptătorii cu condeiul și cu cuvântul, pentru fiii cei mai de frunte ai neamului nostru, de aici sentințele de moarte contra preoților și intelectualilor noștri, de aici au pornit planurile diabolice pentru complecta îngrădire a dezvoltării firești a poporului nostru pe orice teren.

Reamintindu-ne în această clipă istorică suferințele ce s'au revărsat în trecut asupra neamului și bisericii noastre, cum vom mulțumi Domnului pentru fericita schimbare ce ne-a adus, făcând să strălucească întreagă lumina și mărirea sa peste noi? Vom rosti și noi din adâncul sufletului nostru cuvintele Psalmistului: «Bine este cuvântat Domnul, că minunată a făcut mila sa în cetatea îngrădirii». (Ps. 30, v. 22).

Cu capul plecat și cu inima smerită stăm înaintea Ta Doamne, și-Ți aducem cuvânt de laudă și de mulțumită, pentru milostivirea cea fără de sfârșit și pentru binefacerile ce ai revărsat asupra noastră, învrednicindu-ne să ajungem aceste zile de reînviere și mărire națională, cari fac posibilă și reînvierea episcopilor ortodocși române a Vadului și Feleacului, întemeiate odinioară de Ștefan cel Mare și Sfânt al Moldovei, ca să fie niște adevărate prevestitoare ale biruinței și mândriei, ce avea să ne sosească cu patru veacuri mai târziu din răsăritul Carpaților.

Aceste Episcopii au fost izvoare dătătoare de viață și de lumină multă vreme, dar vitregia timpurilor și dușmanii seculari ai bisericii noastre le-au stins, ca să nu-și poată îndeplini misiunea în mijlocul poporului.

După reînvierea mitropoliei noastre desgropată din ruinele trecutului dureros de către marele nostru mitropolit Andrei, acest Moise al românilor ortodocși, corporațiunile cu cădere, congresul național-bisericesc s'au cugetat la reînființarea lor și însuși El nemuritorul legiuitor al bisericii noastre prin testamentul său a lăsat

și mijloacele, pentru ca urmașii să-i îndeplinească cuvântul și ultima dorință, cu care a plecat din lumea aceasta spre a se sălăslui în corturile dreptilor în lumea cea neînserată a vecinicii.

A trebuit să se strecoare mai bine de o jumătate de veac, până ce Pronia dumnezească, ne-a binecuvântat după ani săci și răi, cu ani roditori, prin biruința oștirilor române asupra protivnicilor, și eată-ne ajunși în clipe istorice, pe cari datori sântem să le folosim cu pricepere și înțelepciune, pentru sporirea așezămintelor religioase și culturale, ca tot atâtea făclii aprinse pentru răspândirea luminei mântuitoare.

Și corporațiunile bisericești, membrii bisericii celei vii, n'au pregetat a lucra în această direcțiune salutară. Spre mulțămirea noastră sufletească putem anunța, că azi reprezentanții bisericii, primul Sinod diecezan este convocat cu putere de lege și chemat să pună temelii noi și mai puternice pentru această episcopie reînființată în centrul și inima Ardealului, scăldat în lacrimile și cu sângele străbunilor noștri iobagi.

În memorabila ședință a senatului român dela 29 Martie a. c., legea despre episcopia Clujului a fost votată unanim, după strălucitele vorbiri ale mitropolitului primat, a ministrului de culte și a mitropolitului Ardealului, trei factori însemnați și ca un dar al Proniei Cerești, toți trei fii ai Ardealului desrobit.

În curând legea va trece și prin cameră, iar sancțiunea ni-o garantează cel mai constituțional și iubit Rege al nostru Ferdinand I., Marele căpitan al oștirilor, cari au înfipt stindardul nostru tricolor pe zidurile Golgothei românilor, care a fost de multă vreme Budapesta.

«Celor-ce iubesc pe Dumnezeu, toate li-se lucrează spre bine» ne spune Sf. Apostol Pavel; dreptaceea și noi, cari am crezut în Dumnezeu, în biruința adevărului și dreptății, am văzut răsărindu-ne soarele dreptății, care luminează și încălzește și va împrăștia întunecul în care voiau să ne țină cei-ce juraseră nimicirea noastră.

Ne revine acum o mare sarcină, o mare răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor și înaintea istoriei.

Problema muncii desinteresate, problema închiegării sufletești, care o vom putea îndeplini, ținând seamă de povețele apostolului Pavel, înarmându-ne cu «*dreptatea creștinească, care îndelung rabdă, nu se trufește, nu pismuește, nu se poartă cu necuviință, nu gândește răul, la toate nădejde are, și nici odinioară nu cade*».

Am intrat în Clujul suferințelor noastre noi cei trimiși, pentru a face primele începuturi da organizare, fără să avem unde ne pleca capul și eată ne rugăm azi în casa Domnului, mică, dar înfrumusețată, ne adăpostim în casa diecezei noastre, avem un fond pentru zidirea catedralei, înființat prin colecta inițiată în ședința extraordinară a sinodului arhidiecezan dela 7 Iulie 1919, avem și un teren pentru zidirea catedralei în cel mai frumos parc din centrul Clujului.

Ne dăm seamă, că este încă nespuse de mult de lucru în acest centru religios și cultural al patriei și al bisericii noastre străbune, că nu vor fi de ajuns clădirile de peatră, ci mai ales edificarea de ordin religios-moral și național, opera de educație sufletească este necesară pentru restabilirea echilibrului sufletească cu ajutorul evangheliei lui Hristos, spre a face pe toți conducătorii și fiii poporului nostru să înțeleagă adevărul cuprins în cuvintele apostolului Pavel, că «numai prin Duhul Sfânt se dă cuvântul înțelepciunii, iar altuia cuvântul științei într-un acelaș Duh, și altuia credința, iar altuia darul tămăduirilor» (I. Corinteni XII. 8—9). Să umblăm deci ca niște fii ai luminei, căci roada Duhului este într-o toată bunătatea, dragostea și adevărul. (Efeseni V. v. 9).

Pătruși de înțelesul adânc al acestor cuvinte apostolești și animați de dorința de a vedea biserica ortodoxă română, aceasta dumnezească pavază a neamului nostru, cât mai curând împodobindu-se cu un «Nou Ierusalim», supunem cu liniște și mulțămire sufletească rapoartele consistorului diecezan dela înactivarea lui până la finea anului 1920, și așteptăm verdictul reprezentanților clerului și poporului nostru întrunit în acest sinod, primul sinod, căruia i se încredințează conducerea constituțională și soarta diecezei noastre.

Premițând aceasta, declar deschisă ședința celui dintâi sinod ordinar al Eparhiei Clujului.

Zece Mai

— Serbarea în Sibiu —

Este primul zece Mai, care a dat întregului Sibiu aspectul sărbătoresc ce se cuvine să-l poarte la asemenea ocazii.

Festivitățile serbării naționale și-au luat începutul Duminecă în ajunul de zece Mai, la ora 6 d. a. Școalele civile și militare ale Sibiului au întocmit, pentru seara acelei zile, un strălucit *festival*, în al cărui program ni s'a dat să auzim coruri și orchestre școlare de toată frumusețea, și să vedem un dans național și un poetic tablou în versuri măestre, scrise de I. U. Soricu.

Au cântat corurile: dela liceul de fete, dela școala superioară de comerț, dela școala militară de infanterie, dela școala normală, și dela liceul Gh. Lazăr, sub conducerea profesoarelor și profesorilor de muzică dela aceste instituții.

S'a distins în deosebi corul și orchestra elevilor școlii militare de infanterie.

Insemnătatea zilei de zece Mai a tălmăcit-o conferința bogată în sentimente patriotice și dinastice, a dlui I. Georgescu (deși unele expresiuni nu se potriveau tocmai bine în semnătatea festivalului școlar).

Două recitări, spuse în forme nimerite de elevii Coșoveanu și Didicescu, au întregit programul artistic al serbării.

Luni, în 10 Mai v., la ora 10 s'a ținut serviciul divin în catedrală. Au slujit doxologia I. P. C. Sa arhimandritul *Dr. Eusebiu R. Roșca*, asistat de asesorii consistoriali Matei Voileanu, Lazăr Triteanu, Dr. G. Proca, prof. Dr. A. Cră-

ciunescu, confesorul militar I. Dăncilă și diaconii Ilie Beleuță și Șofronie Morariu.

De față au fost întreg corpul ofițerilor în frunte cu dl general *Cihoschi*, comandantul corpului VII de armată, și toți funcționarii civili în frunte cu dl prefect *Dr. N. Comșa*. Elevii tuturor școalelor din localitate cu profesorii și un public ales și numărös.

La finea serviciului divin părintele asesor *Lazăr Triteanu* a ținut o frumoasă cuvântare ocazională arătând în cuvinte pline de căldură și însuflețire momentele istorice, cari necesitează așezarea sărbătorii unității naționale tocmai în cadrele luminoase ale zilei de 10 Mai, potrivit cu nizuințele spre libertate și lumină ale poporului românesc.

După biserică întreg publicul a mers în piața mare.

Aici a urmat la ora 11 înaintea dlui general comandant de corp *Cihoschi* în sunetele muzicii militare mai întâi defilarea elevilor din orfelinatul bisericii noastre, a unui grup de elevi și eleve din Poiana în pitorescul lor costum național, tinerimea școlară condusă de corpul didactic, grupul ofițerilor, a elevilor școlii militare și a tuturor trupelor din garnizoană salutate cu entuziasm de mulțimea privitorilor.

La ora 12 s'a făcut recepția la cercul militar. S'au prezentat toate autoritățile bisericești militare și civile, exprimând înaintea Domnului general *Cihoschi* și a prefectului Dr. N. Comșa sentimentele de loialitate față de Dinastie, rugându-i, ca acestea să se aducă la cunoștința Majestăților Lor și a întregii Case domnitoare.

A urmat la ora 5 serbarea tineretului pe câmpul de aviație, lângă drumul Ciznădiei. Imnul regal, cântat de corurile școalelor secundare cu acompaniamentul muzicii regimentului 10 Putna, a deschis serbarea. Dl Lt.-col. *Grigoriu* a explicat rostul zilei de zece Mai într-o cuvântare plină de înțeles și îndemn nu numai pentru tinerime, ci și pentru alt public, care venise în mare număr pe întinsul șes al câmpului de aviație. A accentuat, mai întâi, rolul însemnat ce l-a avut, și trebuie să-l aibă și de aici încolo, cei trei factori de căpetenie în viața neamului românesc: școala, biserica și armata. Vorbirea a fost primită cu arăbări și ovațiuni. (Un glas din popor, la sfârșit, mulțumit că i s'a grăit dela inimă, spunea vecinului său: «Nu știu cum l-o fi chemând pe dl ghinărar, — da' bine-a spus-o!»)

Am aplaudat apoi coruri, jocuri, câteva exerciții de gimnastică perfect executate, producția sportivă militară și la sfârșit Hora Unirii.

Seara zilei s'a încheiat cu drama lui Alecsandri, *Ovidiu*, sub conducerea valorosului nostru artist Nicolae Băilă, reprezentată de tinerimea școlară spre mulțumirea generală a auditorului.

Comemorarea lui Ion C. Brătianu

Comitetul național de inițiativă, sub președinția I. P. S. Sale Mitropolitului primat Miron, a stabilit programul pentru comemorarea centenarului nașterii marelui român *Ion C. Brătianu*.

Se invită la solemnitățile comemorative: membrii guvernului și ai parlamentului, reprezentanții autorităților, instituțiile și asociațiile.

La comemorarea centenarului nașterii, — care se face în toate județele din țară, — în ziua de 29 Mai a. c., la București se va oficia un serviciu religios de către I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, în biserica Sf. Gheorghe-Nou, de unde se va face o procesiune la statuia lui Ion C. Brătianu. Aci se vor rosti cuvântări de către reprezentanții autorităților, primarul Capitalei, președintele Academiei, rectorul Universității, delegații provinciilor alipite, colaboratorii lui I. C. Brătianu, etc.

Comemorarea morții lui Ion C. Brătianu s'a făcut Duminecă, în 22 Mai, la Florica, unde I. P. S. Sa Mitropolitul primat a oficiat un parastas după care s'a făcut strămutarea osemintelor în capela clădită pentru a servi de veșnic locaș ilustrului defunct. Principele moștenitor, *Carol*, a reprezentat pe suveran la această ceremonie.

Astăzi, Marți, în 24 Mai, Academia română ține ședință comemorativă, în care dl N. Iorga face o conferință asupra vieții și activității lui Ion C. Brătianu.

Congresul societății „Ocrotirea orfanilor din război”

— Impresii și reflexii asupra ansamblului serbărilor —

Ziua de Duminecă, 15 Mai și ziua de Luni 16 Mai a. c. au fost zile cu soare și de sărbătoare pentru toată lumea, care a alergat din cele mai extreme colțuri ale țării în orașul Cluj, capitala Ardealului, să ia parte la congresul societății «Ocrotirea orfanilor din război», convocat de doamna prințesă Olga Sturdza, prezidenta generală a societății.

Festivitatea propriu zisă, a cărei ordine de zi a fost publicată câteva săptămâni înainte, s'a început cu sfânta liturghie, care a fost celebrată de către I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae Bălan, asistat de I. P. C. Sa arhimandritul Nicolae Ivan și de mai mulți preoți din Cluj și Sibiu. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt al bisericii ortodoxe din loc sub conducerea măiestrului G. Dima, directorul Conservatorului. În decursul sf. liturghii a fost hirotosit într-un anagnost și ipodiacon, și hirotont întru diacon Iosif Furdul, profesor în Abrud. Liturghiei a urmat parastas pentru odihna eroilor neamului, căzuți în 1848 și mai ales în războiul mondial, pentru întregirea neamului. Publicul select, cât a încăput în biserică ortodoxă, compus din autoritățile civile și militare, profesori universitari, congresiști, doamne din înalta societate, delegate ale regionalelor societății orfanilor etc. au avut plăcutul prilej să audă cuvântând pe capul bisericii ortodoxe de dincoace de Carpați. I. P. S. Sa a ținut să ilustreze această festivitate printr-o cuvântare ocazională, care întrece limitele obicinuite ale unei predici sau omilii duminicale, atât prin conținutul, cât și mai ales prin dialectica și dicțiunea, cu care ea a fost desfășurată și rostită. Înaltul ierarh și-a dat seama, că auditorul, în acest caz, e alcătuit exclusiv din intelectuali, cari vin cu pretenții să asiste la atari ceremonii. Atenția cu care a fost impresmuită cuvântarea arhierescă, poate constitui criteriul pentru plăcerea estetică, ce ea a produs în sufletul distinsei asistențe. Un venerabil profesor de filosofie dela universitatea clujană, urmărirea într-o reculegere adâncă pe cuvântător, care pe baza cuvintelor Mântuitorului: «*Eu sânt învierea și viața*» desfășură principiile evanghelice călăuzitoare către adevărata viață. O logică strânsă, logique serrée, caracteriză întreaga ei desfășurare. Cu ce creațiuni mărețe a înzestrat creștinismul lumea, omenirea! reflectai în sine-mi. Una din acestea este instituția propoveduirii creștine, cea mai mărețată, cea mai binefăcătoare dintre toate, instituția amvonului creștin. Timpul, marele reformat, a nimicit multe din instituțiile creștine, această tribună a adevărului dumnezeesc, însă n'a putut-o nimici, și nici nu va nimici-o. Anticitatea păgână n'a cunoscut un asemenea procedeu de învățământ, pe care îl datorim marelui învățător, Domnului nostru Isus Hristos. Nimeni, înainte de Evanghelie, n'a filosofat pentru cei săraci și pentru cei neștiutori. Ei lănceziau în păcatele lor și în ticăloșiile lor, fără ca cineva să se cugețe cel puțin a le întinde o mână de ajutor. Socrate și Plato filosofau pentru bogați și pentru cei învățați. Grație propoveduirii creștine, astăzi și săracii pot învăța ceva gratuit, înghenunchind la picioarele altarului și ale amvonului. Evanghelia ce se predică și se explică este astăzi aceeași pentru bogați și învățați, pentru săraci și neînvățați. Cuvântarea, ce se rosteste, cu mai multă sau cu mai puțină eleganță și găteală, dar mult mai atingătoare de suflet în simplitatea ei, este aceeași pentru toți creștinii, oricare ar fi condiția lor. Aceasta este minunea egalității creștine. Când te gândești că aceleași cuvinte răsună, asemenea unui ecou, asemenea unui răspuns, ce și la reciproc. dela o biserică la altă, într-o zi de Duminecă, în cele câteva zeci de mii de comune ale țării noastre, ce privilegii se desfășură înaintea privirilor noastre sufletești! Când călătorești cu trenul observi că din satele și cătunele, care trec repede pe sub ochii noștri, fiecare își are biserica sa și clopotnița sa. Omul admiră mai întotdeauna caracterul, stilul pitoresc și original al bisericii ca edificiu, al monumentului ca atare. Ceeace ar trebui să admire, e însă *idea*, care în cel mai mic cătun, a ridicat un templu lui Dumnezeu, un altar milosteniei, o tribună moralei celei mai curate din câte au auzit oamenii vr'odată. Omul ar trebui să-și zică cu recunoștință, că în loc

de un furnicar de oameni, compus altădată din sclavi și opresori, există astăzi o societate creștină și liberă. Dumineca întreaga comunitate creștinească se întrunește și se amestecă la poalele aceluiaș amvon. Cu tot dreptul acțiunea lui atât de favorabilă ființei omenești s'a numit *vestea cea bună, Evanghelia* și Acela, care a adus-o pe pământ merită numirea de Mântuitorul oamenilor.

Aceste reflexii inundară sufletul meu, în timp ce cuvântarea I. P. S. Sale își urma cursul ei, fixând întreagă băgare de seamă a auditorului.

Asemenea reflexiuni, dar în altă ordine de idei, însoțeau cuvântările rostite în sala teatrului național, după ce congresul a fost deschis de I. P. S. Sa mitropolitul nostru.

Tot de obârșe genuin creștină este și idea, ce stă la temelia organizației ocrotirilor sociale, la baza existenței sociale. Păgânismul n'avea nimic de acest fel, organizat, afară de organizația disordinei și a desfrâului celui mai cras.

«Mai puțin a avut să lupte evanghelia împotriva religiunilor, decât contra stării sociale pe care ele au produs-o, zice un scriitor creștin.

«Morală se încovoiește supt înfrurirea culțelor sălbatică și sensuale într'atâtă, încât actele imorale erau considerate ca niște rituri religioase.

Nu e îndoială, că, chiar în sânul acestei nopți întunecate, conștiința omenească n'ar fi întrebuințat drepturile sale și n'ar fi mărturisit în contra perversiunii generale și a greșelilor care insultau rațiunea. Dar manifestările unei onestități individuale și ideile cele înalte despre o filosofie morală și religioasă aveau puțin răsunet în o masă îndobitocită.

Artele, literatura, luxul nici odată nu s'au ridicat mai sus în societatea greco-romană, decât la începutul erei creștine, dară în acelaș timp nici când spiritul public nu căzuse atât de adânc. Cel bogat stăpânea pe sclav și avea asupra lui, ca asupra animalului, dreptul de viață și de moarte. Nedrept și crud față de cel sărac, el se umilea înaintea împăratului, pe care îl proclama Dumnezeu. Omenirea o degradaseră la sclav, căruia nu-i recunoșteau nici unul din drepturile firii, o îndumnezeiau într'un om, care n'avea prea-adeșea decât însușirile unui animal. Rușinile vieții familiare întreceau ori-ce măsură. Femeia nu mai era pentru om, decât sclava trecătoare a patimilor sale josnice, și ea se alegea cu vanitatea. *Copilul, care incomoda, care jena era aruncat în stradă, toată viața socială se resuma în sânge și desfrânare.* Infamia circula în toate vinele societății. Să lăsăm lui Juvenal grija de a zugrăvi acest tablou de corupțiune, un condeiu creștin refuză așa ceva.

Acestei lumi, cuprinse de satana, a venit Iisus Hristos să-i vestească împărăția lui Dumnezeu; acestei lumi sălbatică și crude a venit El să-i vestească blândețea și dragostea păcii; acestei lumi sfârticate în două caste vrăjmașe: cel liber și sclavul, a venit El să-i anunțe iubirea față de rob și fraternitatea universală; acestei lumi cufundate în farmecul bogățiilor și al luxului, a venit El să-i facă cunoscută desinteresarea și pocăința; acestei lumi pierdute în viații și imoralitate, a venit să-i vestească credința conjugală și incorporarea duhovnicească a omului cast și a femeiei curate, acestei lumi îmbibate de un formalism superstițios, i-a vestit El cultul cel cu duhul și cu adevărul, acestei lumi care se pleca fără credință înaintea tuturor idolilor, a venit el să-i vestească pe Dumnezeu unic, Dumnezeuul desăvârșit, tipul perfecțiunii nedefinite către care e dator să aspire omul. Nu pre acest Dumnezeu îl căuta lumea idolatră în mijlocul tuturor acelor divinități pre care Roma le alăturase la carul său de triumf împreună cu națiunile, care li se închinau, totuși înaintea acestui Dumnezeu ea s'a prosternat».

Congresele de ori-ce natură ar fi ele, sânt de mare însemnătate, pentru propășirea unui popor. La congrese iau în de comun, parte activă persoanele cele mai culte, care contribuiesc cu luminile inteligenței lor la punerea și rezolvirea problemelor dela ordinea zilei. Mai multe inteligente, în ori-ce caz, văd o problemă altcum decât o singură inteligență. O problemă bine concepută dela început, se consideră pe jumătate rezolvită. Aci văd eu rostul deosebit de binefăcător al congreselor în genere, ori în ce domenii de îndeletnicire ar avea ele loc. Ideea ocrotirii orfanilor, idee de

cuprins și aluat creștin, a fost îmbrățișată de inteligența și inima largă a doamnei prințese Olga Sturdza, cu toată ardoarea, Domnia Sa s'a dedicat ei cu tot sufletul, a făcut din ea o problemă mare, o problemă predilectă a vieții sale, și a atras în vederea rezolvirii ei fericite o mulțime de colaboratoare devotate, în toate centrele mari ale țării noastre.

Un fapt vrednic de remarcat se desprinde din rapoartele generale cetite în congres, despre dezvoltarea societății în diferitele părți ale țării: că societatea ocrotirii orfanilor are un început modest, neînsemnat ca și toate lucrurile mari, ea a îngrijit la început 84 orfani, în întâiul orfelinat din Iași și astăzi după 4 ani numai de activitate stăruitoare ocrotește 44.000 de orfani cu asistență la domiciliu, și 84 orfelinate. Mântuitorul ni-a dat într'una din parabolele sale explicarea secretului acestui fapt, acestei dezvoltări. Iisus le-a pus înainte o altă pildă, și le-a zis: «Impărăția cerurilor se aseamănă cu un grăunte de muștar, pe care l-a luat un om și l-a sămănat în țarina sa. Grăuntele acesta, în adevăr, este cea mai mică dintre toate semințele; dar, după ce a crescut, este mai mare decât zarzavaturile și se face un copac, așa că păsările cerului vin și își fac cuiburi în ramurile lui». Ce ilustrare minunată se poate da acestei parabole cu datele, cu numele ce ni le oferă origina și dezvoltarea societății orfanilor din război și viceversa, în ce mod găsim în datele parabolei echivalentele lor din istoria societății: Impărăția cerurilor — societatea orfanilor, grăuntele de muștar — ideea ocrotirii lor, omul care a luat grăuntele — Prințesa Olga Sturdza barinatară noastră, cuiburile — orfelinatele, ramurile — orașele (regionale): păsările sânt orfanii neamului nostru.

(Încheiu cu afirmația, că mântuirea neamului nostru se poate aștepta dela acomodarea raporturilor sale sociale cu spiritul lui Hristos și al evangheliei sale. Înapoi deci la evangheliel!)
Raportor.

Din Eparhia Vadului și Feleacului

Primum raportul consistorului diecezan din Cluj despre activitatea sa începută cu ziua de 2/15 Octomvrie 1919 și până astăzi.

Din raportul acesta, înaintat sinodului diecezan din anul curent, reținem câteva momente mai de însemnătate și mai puțin cunoscute:

Președintele consistorului dela Cluj a întreprins o colecție, care a dat rezultatul de 700.000 cor. Din suma aceasta s'a cumpărat pentru dieceza casa din Strada Iuliu Maniu Nr. 31.

În scopul ridicării bisericii catedrale, în parcul Cuza Vodă al orașului, s'a încasat până acum peste 150 mii de Lei.

S'au întregit în cursul anului 26 parohii, vacante au rămas 56.

Consistorul a participat, corporativ sau prin membrii săi și alți credincioși, la toate actele importante ale vieții publice. Pentru a promova educația religioasă, a stăruit la căminul studențesc, și la Societatea ortodocșă a femeilor române, S'au ținut 18 conferințe, începând din 13 Decemvrie 1919 până în 17 April 1921. Cu prilejul acestor conferințe religioase s'a distribuit publicului Biblia (trad. de D. Cornilescu).

S'au luat măsuri pentru combaterea sectelor ivite în parohii.

În anul școlar 1919/1920, din 336 comune bisericești matere și 81 filii dieceza a avut 240 comune, cari au susținut școale confesionale în număr de 240.

În afară de acestea, au funcționat în cele 336 comune 9 școale cu caracter gr. cat., precum și 77 școale de stat și de alt soi, iar 9 au fost afiliate. Cele 240 școale confesionale au avut 254 posturi învățătoarești, între cari 4 de învățătoare. În anul școlar 1919/20 au funcționat regulat 208 școale, încheind anul școlar cu examen în regulă, 46 posturi învățătoarești în 38 de comune n'au funcționat de loc. În 18 comune dintre cele 38 au fost școale de stat, elevii au cercetat aceste școale. Prin urmare 20 comune bisericești nu s'au împărțit de nici un fel de instrucție școlară.

Posturi de învățători au fost în total 208, și anume: 108 definitiv, 54 preoți, 26 provizori și tolerați.

În anul școlar curent au funcționat în acelaș școale 92 învățători definitiv, 33 preoți, 59 învățători provizori, 18 tolerați, în total 202, —

rămânând fără învățători 52 de posturi învățătoarești.

Zidiri de biserici și școale nu s'au prea putut face.

Consistorul face pregătiri intensive pentru a ridica biserica în Târgul-Murăș, Turda și Bistrița.

Congresul preoților văduvi

În 12 I. c. s'a ținut la București congresul preoților văduvi din întreaga țară, sub președinția Păr. Nazarie, profesor universitar, care salută pe congresiști și aduce omagii M. Sale Regelui.

Au luat cuvântul, în ședința congresului mai mulți membri, între cari: Pr. Bernaz (Bănat), Popovici (Bucovina), Arhim. Scriban, prof. Mihalcescu, fostul ministru C. Disescu, I. P. S. Sa Gurie, prof. S. Mehedinți, Pr. Georgea (Ardeal) ș. a.

S'a citit și votat o moțiune pentru a fi prezentată consistorului superior bisericesc și Sfântului Sinod.

O delegațiune compusă din părinții Nazarie Bernaz și Munteanu, Oprișescu și Popovici s'a prezentat la I. P. S. Mitropolitul Primat.

Congresul a ales un comitet central, care să lucreze pentru realizarea acestei probleme.

Organizarea clerului militar

DI general Rășcanu, ministru de război, a depus în Senat un proiect de lege pentru organizarea clerului militar.

Proiectul prevede că la fiecare regiment se va numi câte un preot militar activ de ritul religios din care este formată majoritatea elementelor ce compun acel regiment. Aceasta în scopul de a dezvolta sentimentul religios al trupe.

În fiecare garnizoană de cel puțin patru corpuri de trupă se va numi câte un preot, pastor sau rabin pentru celelalte rituri. Garnizoanele care n'au acest efectiv de trupe, se vor atașa, pentru cultul religios al minorităților, garnizoanelor apropiate care au preoți, pastori, rabini sau muftii.

Preoții militari vor fi asimilați după cum urmează:

Preot de regiment cu gradul de locotenent sau căpitan; *preot de divizie* cu gradul de maior sau locot.-colonel; *preot de corp* de armată și șefii religioși militari ai celorlalte rituri vor fi asimilați cu gradul de locot.-colonel sau colonel.

Inspectorul clerului militar, asimilat cu gradul de general, va fi un arhiereu, membru al Sf. Sinod. El va fi numit prin decret regal și va purta titlul de *«Episcop de Alba-Iulia»*.

Preoții, pastorii și rabini de garnizoană depind, din punct de vedere spiritual, de șefii religioși ai riturilor respective.

Preoții militari, asimilați gradului de locotenent, se recrutează în prezent din licențiații și doctorii în teologie. După o vechime de 3 ani, în baza propunerii șefilor clericali și militari, vor fi înaintați la gradul de căpitan.

Preoții de divizii și de corp de armată se recrutează dintre preoții de regimente. La început ei vor fi recrutați dintre preoții cari au însoțit armata în timp de război.

Toți preoții până la vârsta de 60 ani, în deplină sănătate, vor forma cadrele de rezervă ale clerului militar.

S'a stâns unul din generația veche

Lin și fără sbucium, ca o lumină pe sfârșite, s'a stâns în seara de Sf. George, în parohia muntoasă Cibul, aparținătoare tractului Geoagiu, veteranul paroh *Iosif Costea*, om fără multă carte, dar înzestat cu inimă bună și cu dragoste nefermărită pentru apostoliacăreia i s'a dedicat din tinerețe.

Era iubit de peporul său pentru blândețea, cinstea și omenia ce-l caracteriza, era iubit și stimat între colegii și cunoscuții săi, pentru modestia cu care se prezenta totdeauna în societate.

Era omul stăruitor, care servea cu drag și cu convingere sufletească poporului, și care a-

larga în totdeauna, unde era chemat să dea ajutorul său la diferite lipsuri pastorale bisericesti, deși bătrânețea îl apăsa, iar corpu-i greoi îl împedeca într-o câțva.

În părintele Iosif Costea din Cibu, am admirat multumirea sufletească, în care se găsea el în calitatea sa de păstor al bunului popor din Cibu.

Născut la 1854, ajuns etatea de 67 ani, din cari 45 ani a servit ca preot în Cibu, fiind hirotonit în 1876.

Înainte de moarte l-am cercetat, atunci mi-a spus că ar fi dorit să mai trăiască 5 ani, ca să împlinească 50 ani de preoție, cu care ocaziune ar fi voit să cheme la casa lui pe toți colegii preoți din tract, spre a serba împreună jubileul de 50 ani ai preoției sale. Soarta însă nu i a dat răgaz, și preotul a închis ochii ochii pentru totdeauna.

Duminecă în 25 Aprilie v. (8 Mai n.) l-am petrecut la mormânt, dându-i onorul din urmă, cei 6 preoți, poporul și cunoscuții și intelectuali cari ne-am adunat la casa lui.

Pe răposatul l-a parentat șeful tractual admin. protopopesc, Nicolae Todea, iar versul funebrel l-a cântat parohul I. Hancheș.

După terminarea ceremonialului funebrel și după cetirea deslegării obișnuite, de către cei 6 preoți slujitori, sicriul cu rămășițele pământești ale preotului Iosif Costea din Cibu a fost așezat în mormânt, în acordul cântării emoționante: «*In veci pomenirea lui*».

Pe răposat îl jelesc: văduva preoteasă, cu fiii și nuroile ei și rudeni numeroase.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!
Coresp.

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru, *Nicolae*, a plecat cu trenul de Vineri la București.

Salariile corpului didactic. Subcomisiunea bugetară pentru ministerul instrucției publice s'a întrunit Miercuri la Senat. Luându-se în discuțiune chestiunea salariilor profesorilor, institutorilor și învățătorilor s'au fixat următoarele sume: Profesorii universitari 3000 lei lunar, agregati 2600, conferențieri 2200, profesori secundari 1900, maestri, 1350, institutori 1350, învățători înaintați pe loc, 1100, învățători cu titlu definitiv 900, învățători cu titlu provizoriu 700, învățători ajutori 500. Comisiunea va lua contact cu dl ministru Titulescu, spre a se putea găsi mijloacele de plata acestor salarii.

«**Strada Mitropoliei.**» Ziarul Libertatea din Orăștie propune să se facă pașii trebuincioși la primăria Sibiului pentru schimbarea numelui *Strada Măcelarilor* (Fleischer) în numirea mai corectă de Strada Mitropoliei. Propunerea confrăților dela Orăștie este cu atât mai potrivită, cu cât traducerea de Fleischer gasse, cu vorbele Strada Măcelarilor, a fost greșită, de oarece cuvântul *Fleischer* este nume *propriu*, ca și *Winter* (Strada Iernii!)

Expoziție și târg de mostre la București. Consiliul de miniștri a semnat jurnalul prin care se aprobă deschiderea în parcul Carol din București a unei expoziții naționale de mostre (probe) la 14 August 1921. Expoziția va avea caracter curat național, produsele străine nu vor fi admise. S'a deschis un credit de un milion, care va fi acoperit de venitele produse de expoziție. Dl *Manoilescu* a fost numit comisar general al acestei expoziții. Dni industriași cari doresc să-și rezerveze locuri în pavilion sau cei cari doresc a-și construi pavilioane separate, sânt rugați a comunica de urgență (chiar telegrafic) numărul de metri pătrați de care au nevoie în interiorul pavilionului oficial, sau suprafața pavilionului separat ce vor a construi.

Mentalitatea unui fost vicar unit. În Vinea Isvorului s'a ținut la mănăstirea delă Sâmbăta-de-sus, zidită de Constantin Brâncoveanu, o procesiune religioasă măreață, la care a participat public foarte numeros, ortodox și unit. Succesul moral al procesiunii, care a fost peste așteptare, este a se atribui I. P. S. nostru arhiepiscop și mitropolit *Nicolae*, care prin prezența și prin frumoasele cuvinte adresate poporului adunat, a făcut acestuia o adâncă impresie. De-

putații Făgărașului, uniți, voind să slăbească succesul acestei procesiuni, după ce simțiseră că vor fi de față și I. P. S. nostru mitropolit și un strănepot al măritului Voivod Brâncoveanu, n'au mai ținut eont, că sânt și aleși poporului ortodox, angajat la procesiune, și au convocat, pe aceeași zi, adunare poporală la Făgăraș, la care au lătit și neadevăruri că vor participa și dñii Maniu și Vaida. Deputatul Făgărașului, fost vicar unit, a ținut de bine să desmante pe un țaran să nu participe la procesiune și să sfătuiască și pe alții să nu meargă, căci nu vor putea să ia nici un folos dela rugăciuni făcute la niște ziduri ruinate, slujbă ce se poate face și auzi la orice biserică; să meargă la Făgăraș, căci acolo e fiertul fierului. Am ținut să relev acest fel de a judeca al sfintiei sale, azi ales deputat într'un cerc în majoritate absolută ortodox.

Transilvania. A apărut Nr. 3 pe Martie 1921 cu un cuprins, din care însemnăm: — Ion Gorun: Vioara, nuvelă. — T. V. Păcățianu: Cum au fost prinși Horia și Cloșca. — I. Agârbiceanu: Sufletul ce ne trebuie. — Dr. Petranu: Muzele din Transilvania, Banat și părțile ungurene. — Dr. Ioan Urban Iarnik: Iar între români, — impresii de călătorie. — Ion Georgescu: Din frământările politice ale maghiarilor — Dela Károlyi la Horthy. — Constanța de Dunta-Schiau: Un răspuns asupra chestiunii locului de naștere al lui Eminescu. — Lazar: O statistică din 1830 asupra populației Transilvaniei. — Cronică și recensii. Rapoartele despre activitatea «Asociațiunii». Revista Transilvania. (Director: A. Bărsăneanu. Redactor-șef I. Georgescu) apare lunar, pentru membrii «Asociațiunii» abonamentul anual e de 50 lei; pentru nemembri 70 lei

La Tușnad. Situat într-o regiune dintre cele mai romantice, Tușnadul cu băile și izvoarele sale este vizitat an de an de-o mulțime de oaspeți din toate părțile țării, precum și din străinătate. Aerul de brazi, apa înviorătoare, și excursiunile ce se pot face cu ușurință, contribuie la restaurarea și întărirea organismului omenesc slăbit prin lipsa de sânge, nervositate, migrenă, cataruri, reumatism ș. a. Direcțiunea băilor «*Tușnad*» aduce la cunoștința On. Public, că a aranjat baia conform cerințelor actuale. Stau la dispoziția oaspeților: odăi plăcute, băi calde și reci, mai multe restaurante și pensioane. Locuri de distracție, cofetărie, muzică, lac cu lunturi, teren pentru tenis, și mai multe locuri pentru excursii. Sezonul durează din 1 Iunie până 15 Septembrie. Reținerea camerilor se execută prompt, și pentru rezervarea acestora vă adresați către: *Direcțiunea băilor la Tușnad.*

Cinema Apollo, Piața Herman, Sibiu. În 25 și 26 Mai: *Vagabonda*, dramă senzațională. În 27 și 28 Mai: *Voința*, mare dramă, după Ohnet. Începutul seara la ora 7 și 9.

Poșta redacției

Dr. S. S. în S. In numărul viitor.
Preotului P. Chestiunea sulevată în articolul Vi-deant consulea a fost rezolvată în mod principiar din partea P. V. Consistor mitropolitan în sensul dorit.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din război

de

Constanța Hodoș

— în prețul original de Lei 8-50 —

Nr. 159/1921

(57) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Sibot**, protopresbiteratul Orăștiei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenții a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăștie 24 April 1921.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Orăștiei în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Nr. 59/1921.

(56) 3—3

Concurs

1. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Boșorod**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

2. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Măceu**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis și a se prezenta la biserică din comunele sus arătate, în vreo Duminecă sausbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Hațeg, în 26 Martie 1921.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitele parohiale respective.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Propise pentru examene

:: dictando și caligrafie ::

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**

Cântece pentru voce și piano

de

Emil Montia

Caetul IV:

15. Singur și rob de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanțul, poezia de G. Coșbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Prețul Lei 10—, plus porto postal Lei 2—